Lietas arhīva Nr. CA-0326-20/7
ECLI:LV:VAT:2020:1124.C33531419.9.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2020.gada 24.novembrī

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesnesis referents D.Lazdiņš, tiesnese Z.Cera, tiesnesis A.Bukavs

izskatīja rakstveida procesā civillietu akciju sabiedrības "Gaso" prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Vidzemes rajona tiesas 2020.gada 31.jūlija spriedumu.

Aprakstošā daļa

2019.gada 23.oktobrī prasītāja akciju sabiedrība "Gaso" (turpmāk AS "Gaso") cēlusi Rīgas rajona tiesā prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu, kurā lūdz tiesu:

- piedzīt no /pers. A/ par labu AS "Gaso"13976,03 EUR, kas sastāv no parāda par patērēto dabasgāzi 13974,62 EUR un pasta izdevumiem par pretenzijas nosūtīšanu 1,41 EUR;
- noteikt AS "Gaso" tiesības par laiku lūdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% no simta gadā no piedzītās parāda pamatsummas;
- piedzīt no /pers. A/ par labu AS "Gaso" tiesas izdevumus - valsts nodevu 739,58 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 EUR, kā arī izdevumus advokāta palīdzības samaksai.

Prasībā norādīti turpmāk minētie apstākļi.

2013.gada 5.decembrī starp AS "Latvijas Gāze" un /pers. A/ noslēgts Dabasgāzes piegādes līgums mājsaimniecības lietotājiem /numurs/ par dabasgāzes piegādi nekustamajā īpašumā /adrese A/ (turpmāk tekstā - Līgums un Gazificētais objekts).

Saskaņā ar Līguma 1.punktu Latvijas gāze pārdeva un piegādāja dabasgāzi atbildētājai, bet atbildētājai bija pienākums saņemt dabasgāzi, samaksāt par to un izlietot to mājsaimniecībā.

2015.gada 22.septembrī Latvijas Gāzes darbinieki uzstādīja Gazificētajā objektā jaunu dabasgāzes patēriņa skaitītāju BK G4M /numurs/, kas tika noplombēts ar Latvijas Gāzes plombu Nr./numurs/. Par minētajām darbībām atbildētājas pārstāvja /pers. D/ klātbūtnē ir sastādīts akts par skaitītāja maiņu Nr.2.

2018.gada 1.janvārī spēkā stājās Enerģētikas likuma 2016.gada 11.februāra grozījumi, kas paredz dabasgāzes sadales sistēmas operatora nodalīšanu no Latvijas Gāzes.

Ņemot vērā minēto 2017.gada 15.augustā AS "Latvijas Gāze" pieņēma sadalīšanas lēmumu Nr.1, ar kuru tika nolemts AS "Latvijas Gāze" reorganizācijas procesā sadalīt un izveidot jaunu sabiedrību, kura pārņemtu visas AS "Latvijas Gāze" tiesības un pienākumus, kas ir saistīti ar nodalītajiem saimnieciskās darbības veidiem, kā rezultātā 2017.gada 22.novembrī tika nodibināts AS "Latvijas Gāze" meitasuzņēmums - AS "Gaso", kas ir vienīgais dabasgāzes sadales sistēmas operators Latvijā, kas, pārņemot AS "Latvijas Gāze" tehnisko infrastruktūru un iecirkņus, turpmāk nodrošina dabasgāzes tīklu drošību, tehniskos pakalpojumus un dabasgāzes patēriņa uzskaiti, proti, pilda dabasgāzes sadales sistēmas operatora funkcijas.

Minētais AS "Latvijas Gāze" meitas uzņēmums AS "Gaso" ar 2017.gada 1.decembra Uzņēmuma reģistra lēmumu /numurs/ tika ierakstīts komercreģistrā, 2017.gada 7.decembrī AS "Gaso" tika izsniegta Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas licence un saskaņā ar 2017.gada 22.decembra Mantas nodošanas pieņemšanas aktu AS "Gaso" pilntiesīgi pilda dabasgāzes sadales sistēmas operatora funkcijas iepriekšējās AS "Latvijas Gāze" vietā.

Pamatojoties uz iepriekš minēto AS "Gaso" ir AS "Latvijas Gāze" saistību un tiesību pārņēmēja attiecībā pret dabasgāzes lietotājiem, tostarp atbildētāju.

2019.gada 28.jūnijā AS "Gaso" darbinieki ieradās Gazificētajā objektā un konstatēja, ka skaitītājam ir norauta plomba.

Ņemot vērā minēto AS "Gaso" darbinieki 2019.gada 28.jūnijā demontēja skaitītāju, savukārt tā vietā uzstādīja jaunu skaitītāju BK-G4M /numurs/, kam tika uzlikta AS "Gaso" plomba /numurs/, par ko atbildētājas pārstāvja /pers. D/ klātbūtnē tika sastādīts akts par skaitītāja maiņu, pārplombēšanu /numurs/.

Par konstatēto pārkāpumu, plombas nesaglabāšanu, AS "Gaso" 2019.gada 26.augustā nosūtīja atbildētājai pretenziju par izlietotās dabasgāzes un sadales sistēmas pakalpojumu samaksu saistībā ar dabasgāzes normatīvo aktu pārkāpšanu, kurā tika norādīts konstatētais pārkāpums, kā arī juridiskais pamats, uz kā veikts izlietotās dabasgāzes un sadales sistēmas pakalpojumu pārrēķins. Vienlaikus atbildētājai tika piedāvāta iespēja atrisināt radušos situāciju ārpus tiesas procesa, sazinoties ar AS "Gaso" pārstāvi.

Ārpustiesas risinājumu puses nepanāca.

Ņemot vērā to, ka starp pusēm nav izdevies strīdu atrisināt ārpus tiesas, tad prasītāja kā Latvijas Gāzes saistību un tiesību pārņēmēja ir spiesta vērsties tiesā savu ar likumu aizsargāto interešu un tiesību aizstāvībai, par ko tiek iesniegts prasības pieteikums, kas balstīts uz tālāk norādītajiem motīviem.

Saskaņā ar Civillikuma 2107.pantu ar piegādes līgumu viena puse (piegādātājs) uzņemas piegādāt otrai (pasūtītājam) noteiktu lietu par zināmu cenu. Savukārt saskaņā ar Civillikuma 2109.pantu, kad piegādātājs pieprasīto lietu piegādājis, līdzēju tiesiskās attiecības apspriežamas pēc pirkuma līguma noteikumiem.

Saskaņā ar Civillikuma 2021.pantu no pirkuma līguma izceļas abām pusēm savstarpējas prasījumu tiesības kā uz līguma izpildīšanu, tā arī uz zaudējumu atlīdzību.

Līguma 2.1.5.punkts uzliek atbildētajai pienākumu nodrošināt dabasgāzes piegādātāja uzstādītā skaitītāja un plombu saglabāšanu.

Ministru kabineta 2017.gada 7.februāra noteikumu Nr.78 "Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi" (turpmāk tekstā - Noteikumi Nr.78) 87.punktā noteikts - ja, pārbaudot lietotāja dabasgāzes sistēmu, sadales sistēmas operators konstatē, ka patvaļīgi ierīkots pieslēgums pirms komercuzskaites mēraparāta vai lietotājs dabasgāzi lieto bez komercuzskaites mēraparāta, vai komercuzskaites mēraparāts vai plomba ir bojāta un kādas minētās darbības dēļ ir samazināts dabasgāzes patēriņa rādījuma lielums vai radīta iespēja dabasgāzi lietot bez maksas, sistēmas operators par konstatēto faktu sastāda aktu divos - eksemplāros. Vienu akta eksemplāru glabā sadales sistēmas operators, otrs tiek nodots lietotājam vai tā pārstāvim.

Noteikumu Nr.78 88.punktā noteikts, ka sistēmas operators šo noteikumu 87.punktā minētā pārkāpuma dēļ patērētās dabasgāzes daudzumu aprēķina saskaņā ar Noteikumu Nr.78 88.2.apakšpunktā noteikto mājsaimniecības lietotājiem - ņemot vērā sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktās dabasgāzes diferencētās patēriņa normas sadzīves vajadzībām un apkurei dzīvojamās un saimniecības ēkās vai ņemot vērā lietotāja dabasgāzes iekārtu un aparātu maksimālo iespējamo slodzi, ja lietotājs gazificētajā objektā dabasgāzi izmanto mērķim, kas nav ietverts diferencētajās patēriņa normās sadzīves vajadzībām un apkurei dzīvojamās un saimniecības ēkās.

Konkrētajā lietā, novērtējot Noteikumu Nr.78 87.punktā minēto, secināms, ka, lai atbildētājai rastos pienākums samaksāt par patērēto dabasgāzi pēc Noteikumu Nr.78 88.2.apakšpunktā noteiktās kārtības, jākonstatē sekojošais:

1) dabasgāzes patēriņa skaitītājs vai tā plombas ir bojātas;

2) minēto darbību rezultātā atbildētājai ir samazināts dabasgāzes patēriņa rādījumu lielums vai radīta iespēja dabasgāzi lietot bez maksas.

Prasītāja norāda uz sekojošiem apstākļiem.

Skaitītājs ar plombu Gazificētajā objektā tika uzstādīts 2015.gada 22.septembrī, ko apstiprina 2015.gada 22.septembra akts par skaitītāja maiņu Nr.2.

Skaitītājs ar plombu tika uzstādīts atbildētājai piederošā Gazificētajā objektā. Kā redzams no Ķekavas pagasta zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs A/datiem, tad atbildētāja ir gazificētā objekta vienīgā īpašniece kopš 1996.gada 16.janvāra.

Civillikuma 863.pants nosaka, kas bauda vai vēlas baudīt kādas lietas labumus, tam arī jānes ar šo lietu saistītie pienākumi, kā arī trešās personas šai lietai vai tās dēļ taisītie izdevumi. Civillikuma 864.pants nosaka, ka visas uz lietu gulošās nastas un apgrūtinājumi jānes lietas īpašniekam.

No minētā izriet, ka atbildētājas pienākums saglabāt skaitītāju ar plombu izriet ne tikai no Līguma, Noteikumiem Nr.78, bet arī no Civillikuma normām.

2019.gada 28.jūnijā prasītājas darbinieki konstatēja, ka plomba uz skaitītāja neatrodas. Par minēto tika sastādīts akts par skaitītāja maiņu Nr.A65374 un skaitītājs tika arī nofotografēts.

Tāpat Līguma 2.1.5.punkts, kas uzliek atbildētājai pienākumu nodrošināt skaitītāja un plombas saglabāšanu, nosaka, ka atbildētājai ir pienākums ziņot dabasgāzes piegādātājam 24 stundu laikā par skaitītāja bojājumiem, bojātām, norautām skaitītāja vai gāzes vada plombām, ko atbildētāja nav darījusi.

Prasītājas ieskatā plombas neesamība viennozīmīgi norāda uz Līguma un Noteikumu Nr.78 pārkāpumu.

Savukārt par faktu, ka plombas neesamība rada iespēju dabasgāzi patērēt bez uzskaites, prasītāja paskaidro sekojošo.

AS "Latvijas Gāze", šobrīd jau prasītājas darbinieki, pievienojot dabasgāzes patēriņa skaitītājus pie dabasgāzes pievada, noplombē ar vienreizlietojamu aizsargmehānismu plombu, lai dabasgāzes patēriņa skaitītājus nebūtu iespējams atvienot. Tas tika izdarīts arī 2015.gada 22.septembrī, kad skaitītājs tika uzstādīts.

Ņemot vērā to, ka plomba tikusi noņemta, atbildētājai ir tikusi radīta iespēja atvienot skaitītāju no dabasgāzes pievada, kas savukārt rada iespēju savienot dabasgāzes pievada caurules un dabasgāzi patērēt pa tiešo bez uzskaites, ko apliecina dabasgāzes patēriņa apjomi gazificētajā objektā.

Iepriekšējais dabasgāzes patēriņa skaitītājs, kas bija Gazificētajā objektā pirms skaitītāja, tika uzstādīts 2000.gada 4.decembrī, par ko tika sastādīts akts Nr.3 par gāzes skaitītāja nomaiņu. No minētā akta redzams, ka skaitītāja rādījums uzstādīšanas dienā bijis nulle. Iepriekšējā lietotāja skaitītājs tika demontēts 2015.gada 22.septembrī, kad vietā tika uzstādīts skaitītājs ar plombu. No 2015.gada 22.septembra akta Nr.2 par skaitītāja maiņu redzams, ka demontētā skaitītāja rādījums bijis 56479.

Iepriekšējais skaitītājs atradies objektā 177 mēnešus un 19 dienas. Noapaļojot uz augšu, sanāk, ka ar iepriekšējo skaitītāju 178 mēnešos uzskaitīti 56479 m^3 gāzes, kas vidēji ir 317,29 m^3/mēnesī.

Savukārt skaitītājs atbildētājai Gazificētajā objektā atradies laika posmā no 2015.gada 22.septembra līdz 2019.gada 28.jūnijam, kad skaitītājs tika demontēts un aktā par skaitītāja maiņu /numurs/ tika fiksēts tā rādījums - 01068.

Skaitītājs atbildētājas lietošanā atradies 46 mēnešus un 7 dienas. Noapaļojot uz leju, sanāk, ka atbildētāja 46 mēnešos patērējusi 1068 m^3 gāzes, kas ir 23,21 m^3 mēnesī.

Kā redzams no norādītajiem aprēķiniem, tad dabasgāzes patēriņš Gazificētajā objektā ir būtiski krities Līguma laikā, kā arī atbildētāja nav sniegusi skaidrojumu tik neatbilstoši zemam patēriņam Gazificētajā objektā, līdz ar ko prasītājas ieskatā zemais dabasgāzes patēriņš ir izskaidrojams tieši ar plombas noņemšanas faktu.

Pie šādiem apstākļiem, kad atbildētāja nav izpildījusi ar Līgumu un Noteikumiem Nr.78 uzlikto pienākumu saglabāt plombu, kā arī pie apstākļiem, kad Gazificētajā objektā dabasgāzes apjoms ir krietni krities, prasītāja uzskata, ka atbildētājai ir ne tikai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez uzskaites, bet atbildētāja to arī ir izmantojusi, jo tikšanās laikā viņa nevarēja izskaidrot zemo dabasgāzes patēriņu.

Noteikumu Nr.78 89.punktā noteikts - ja izdarīts šo noteikumu 87.punktā minētais pārkāpums, sadales sistēmas operators veic pārrēķinu par izlietoto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumiem dubultā apmērā atbilstoši šo noteikumu 88. punktam, atskaitot ar komercuzskaites mēraparātu uzskaitīto dabasgāzes daudzumu periodā, kurā samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums, un dabasgāzes cenu nosakot pēdējās garantētās piegādes cenas apmērā pārkāpuma fakta konstatācijas mēnesī. Pamatojoties uz veikto izlietotās dabasgāzes pārrēķinu, sistēmas operators izraksta lietotājam rēķinu, kurā norāda izlietotās dabasgāzes pārrēķinu un samaksas termiņu. Lietotājam ir pienākums laikus un pilnā apmērā norēķināties ar sadales sistēmas operatoru.

Atbilstoši Noteikumu Nr.78 90.punktam, ja nav iespējams precīzi noteikt, no kura laika samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, par perioda sākumu uzskata Noteikumu Nr.78 90.2.apakšpunktā noteiktu gadu, pirms tika konstatēts šo noteikumu 87.punktā minētais pārkāpums, kura dēļ lietotājam ir radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, ja komercuzskaites mēraparāts nav bijis uzstādīts vai komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanas laiks ir ilgāks par gadu.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.78 97.5.apakšpunktu lietotājam ir pienākums segt izdevumus, kas saistīti ar sadales sistēmas operatoram nodarīto kaitējumu, tostarp radītajiem zaudējumiem, ja patvaļīgi tika izdarītas izmaiņas dabasgāzes apgādes sistēmā vai tika sabojāta dabasgāzes apgādes sistēma vai komercuzskaites mēraparāts vai tā plombas. Bez tam, saskaņā ar Civillikuma 1765.pantā noteikto, prasītājam ir tiesības aprēķināt atbildētājai nokavējuma procentus.

Ņemot vērā minēto prasītāja, vadoties no Noteikumu Nr.78 88.punkta, 88.2.apakšpunkta, 89. un 90.punkta, aprēķināja izlietotās dabasgāzes daudzumu, ņemot vērā sadales sistēmas pakalpojumu izmantošanas kārtībā apstiprinātās noteiktās dabasgāzes diferencētās patēriņa normas, kā arī veica sadales sistēmas pakalpojumu pārrēķinu par Noteikumu Nr.78 un Līguma pārkāpumiem, kuru dēļ atbildētājai ir radīta iespēja dabasgāzi lietot bez maksas.

No izlietotās dabasgāzes un sadales sistēmas pakalpojumu pārrēķina Nr.134722328 redzams, ka tas ir veikts par laiku no 2018.gada 29.jūnija līdz 2019.gada 28.jūnijam. Tāpat no minētā aprēķina redzams, ka ar skaitītāju minētajā laika periodā uzskaitītais dabasgāzes patēriņš bijis 261 m^3, savukārt minētajā laikā izlietotās dabasgāzes patēriņš pēc diferencētajām dabasgāzes patēriņa normām ir 12436,33 m^3.

Saskaņā ar pārrēķinu par izlietoto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumiem, atbilstoši Noteikumu Nr.78 89. punkta prasībām, izlietotais dabasgāzes daudzums pēc diferencētajām dabasgāzes patēriņa normām dubultā apmērā ir 24872,66 m^3, līdz ar ko starpība starp ar skaitītāju uzskaitīto daudzumu un aprēķināto patēriņu dubultā apmērā pēc diferencētajā dabasgāzes patēriņa normām ir 24611,66 m^3, kuru atbilstoši Noteikumu Nr.78 124.punktam sareizina ar dabasgāzes augstākās siltumspējas pārveidošanas koeficientu 10,538 un iegūst dabasgāzes patēriņa apjomu 259357,67 kWh, kas, ietverot maksu par akcīzes nodokli, maksu par pārvaldes sistēmas pakalpojumiem un maksu par sadales sistēmas pakalpojumiem kopā ar pievienotās vērtības nodokli, veido kopējo parāda summu par patērēto dabasgāzi Gazificētajā objektā 13974,62 EUR apmērā.

Bez tam, Noteikumu Nr.78 97.5.apakšpunkts paredz dabasgāzes lietotāju pienākumu segt izdevumus, kas saistīti ar sadales sistēmas operatoram nodarīto kaitējumu, tostarp radītajiem zaudējumiem, ja patvaļīgi tika izdarītas izmaiņas dabasgāzes apgādes sistēmā vai tika sabojāta dabasgāzes apgādes sistēma vai komercuzskaites mēraparāts vai tā plombas.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētājas arī pasta izdevumus 1,41 EUR par pretenzijas nosūtīšanu.

Līdz ar ko kopējā parāda summa, kāda piedzenama no atbildētājas prasītājas labā, ir 13976,03 EUR.

Prasītāja citē prasībā Civillikuma 1753.pantu, 1765.panta trešo daļu un Civilprocesa likuma 195.pantu, uzskatot par pamatotu prasīt no atbildētājas arī likumiskos procentus no kopējās parāda saistību summas.

Prasība pamatota ar Civillikuma 863., 864., 1587., 1765.un 2021.pantu, Noteikumu Nr.78 87., 88., 89., 90.punktu un 97.5.apakšpunktu.

Ar 2020.gada 20.novembra lēmumu AS "Gaso" prasība nodrošināta, ierakstot ķīlas tiesības atzīmi /pers. A/ piederošajam nekustamajam īpašumam /adrese A/ novadā un apķīlājot maksājumus, kuri /pers. A/ pienākas no trešajām personām, tostarp naudas līdzekļus kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās.

Atbildētāja savā rakstveida paskaidrojumā par prasību norādījusi, ka pilnīgi neatzīst prasību turpmāk minēto apstākļu dēļ.

AS "Gaso" nav pilnībā pamatojusi savu prasījumu un nav tam iesniegusi pierādījumus, kā to nosaka Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa.

Atbildētāja uzskata, ka AS "Gaso" nav pierādījusi, ka tieši /pers. A/ ir vainojama gāzes skaitītāja plombas noraušanā. Lai noskaidrotu, kas varētu būt par iemeslu, ka plombas metāla stieples tiek pārrautas, griezusies pie biedrības "Patērētāju un īrnieku tiesību aizsardzības neatkarīgo ekspertu asociācijas" speciālista /pers. G/ ar lūgumu veikt neatkarīgu ekspertīzi un noteikt, vai ir bijusi nesankcionēta iejaukšanās skaitītāja ierīces darbībā, skaitītājiem BK G4M /numurs/, BK G4M /numurs/ un G4M /numurs/.

2019.gada 13.novembrī saņemts speciālista atzinums, kurā norādīts, ka skaitītajiem BK G4M /numurs/, BK G4M Nr./numurs/ un G4M /numurs/ uz noņemšanas brīdi rūpnīcas metroloģiskā plomba nebija bojāta. Līdz ar to ir secināms, ka nekāda iejaukšanās skaitītāju darbībā nav konstatēta.

Atbildētāja norādījusi, ka viņai piederošajā īpašumā ir liela problēma ar grauzējiem un tieši grauzēju darbības rezultātā minētas plombas stieples tiek pārgrauztas. Lai cīnītos ar grauzēju esamību nekustamajā īpašumā 2019.gada 8.oktobrī izsaukusi SIA "Pest Baltic" kompāniju, lai cīnītos pret grauzējiem, par ko tika sastādīts darbu pieņemšanas - nodošanas akts. Kad AS "Gaso" konstatējusi, ka plombas metāla stieple ir bojāta, burtiski pēc pāris dienām tikusi uzstādīta jauna stieple. Kad paskatījusies uz nesen uzstādīto jauno plombu, konstatējusi, ka tā atkal ir pārrauta, nekavējoties par minēto ziņojusi AS "Gaso" un Ķekavas pašvaldības policijai. AS "Gaso", ierodoties nekustāmajā īpašumā, palūgusi, lai demontē gāzes skaitītāju un rakstiski atteikusies no AS "Gaso" pakalpojumiem, jo nekustamais īpašums tiekot apsildīts, kurinot krāsni ar malku, līdz ar to gāze tika lietota tikai pārtikas sagatavošanai.

AS "Gaso" 2020.gada 6.jūlijā sniegusi rakstveida paskaidrojumu, kurā norādīts, ka prasītāja prasību pamatojusi ar spēkā esošām likumu normām, ņemot vērā arī Satversmes tiesas 2020.gada 20.marta spriedumu.

Ar Vidzemes rajona tiesas 2020.gada 31.jūlija spriedumu AS "Gaso" prasība apmierināta pilnīgi.

Piedzīts no /pers. A/ par labu AS "Gaso" parāds 13974,62 EUR, izdevumi par pretenzijas nosūtīšanu 1,41 EUR, valsts nodeva 809,58 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,30 EUR, kopā 14788,91 EUR, nosakot AS "Gaso" tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos 6% gadā no pamatparāda.

Tiesa spriedumu pamatojusi ar turpmāk norādītajiem apstākļiem un argumentiem.

Civillikuma 1402.pants noteic, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

No lietas materiālos esošā Ķekavas pagasta zemesgrāmatas nodalījuma Nr. /numurs A/noraksta redzams, ka no 1996. gada 16. janvāra atbildētājai pieder nekustamais īpašums /adrese A/ (lietas 37.,38.lapa).

Tiesa konstatējusi, ka 2013.gada 5.decembrī starp akciju sabiedrību "Latvijas Gāze" un /pers. A/ noslēgts Dabasgāzes piegādes līgums mājsaimniecības lietotājiem /numurs/ par dabasgāzes piegādi nekustamajā īpašumā /adrese A/ (lietas 14.lapa).

2015.gada 22.septembrī Latvijas Gāzes darbinieki uzstādīja Gazificētajā objektā jaunu dabasgāzes patēriņa skaitītāju BK G4M /numurs/, kurš tika noplombēts ar Latvijas Gāzes plombu Nr./numurs/. Par minētajām darbībām atbildētājas pārstāvja /pers. D/

klātbūtnē tika sastādīts akts par skaitītāja maiņu Nr.2.

2019.gada 28.jūnijā AS "Gaso" darbinieki ieradās Gazificētajā objektā un konstatēja, ka skaitītājam ir norauta plomba.

2019.gada 28.jūnijā demontēja skaitītāju, savukārt vietā uzstādīja jaunu skaitītāju BK-G4M /numurs/, kam tika uzlikta AS "Gaso" plomba /numurs/, par ko atbildētājas pārstāvja /pers. D/ klātbūtnē tika sastādīts akts par skaitītāja maiņu, pārplombēšanu /numurs/ (lietas 32.lapa).

Par konstatēto pārkāpumu - plombas nesaglabāšanu prasītāja 2019.gada 26.augustā atbildētājai nosūtījusi pretenziju par izlietotās dabasgāzes un sadales sistēmas pakalpojumu samaksu saistībā ar dabasgāzes normatīvo aktu pārkāpšanu

Pretenzijā norādīts konstatētais pārkāpums, kā arī juridiskais pamats, tas, kā prasītāja veikusi izlietotās dabasgāzes un sadales sistēmas pakalpojumu pārrēķinu. Vienlaikus atbildētājai piedāvāta iespēja atrisināt radušos situāciju ārpus tiesas procesa, sazinoties ar prasītājas pārstāvi (lietas 34.lapa).

No Uzņēmumu reģistra 2017.gada 1.decembra lēmuma Nr.6-12/168700 redzams, ka komercreģistrā tika ierakstīta reorganizācija - sadalīšana, nodalot daļu mantas no AS "Latvijas Gāze" un izveidojot komercsabiedrību AS "Gaso" (lietas 16. - 31.lapa).

Pēc atbildētājas lūguma biedrības "Patērētāju un īrnieku tiesību aizsardzības neatkarīgo ekspertu asociācija" speciālists /pers. G/ sastādījis 2019.gada 13.novembrī speciālista atzinumu, kurā secināts, ka skaitītājiem BK G4M, ja nav bojāta rūpnīcas meteoroloģiskā plomba, tad nekādu nesakcionētu iejaukšanos skaitītāja darbībā nevar konstatēt. Konstatēts, ka skaitītājiem BK G4M /numurs/, BK G4M /numurs/ un BK G4M /numurs/, ja meteoroloģiskas plomba nav bijušas bojātas, nesankcionētas iejaukšanās skaitītāju ierīces darbībā nebija, skaitītājiem BK G4M /numurs/, BK G4M /numurs/ un BK G4M /numurs/, jo nesabojājot rūpnīcas meteoroloģisko plombu, nevar ietekmēt skaitītāja rādījumus.

Tiesa ņēmusi vērā liecinieka /pers. G/ liecības, kurā liecinieks norādījis, ka vērtējis konkrētā tipa gāzes skaitītājus un to, vai nesabojājot rūpnīcas meteoroloģisko plombu, ir iespējams ietekmēt skaitītāja rādījumus. Liecinieks norādīja uz to, ka, ja nav gāzes plombas, ko uzstādījuši gāzes piegādātāji, tad, noņemot pašu skaitītāju, var lietot gāzi bez uzskaites.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.panta pirmo daļu tiesa novērtējusi pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota ar tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Tiesas secinājusi, ka lietā nav strīda, ka gāzes skaitītāja maiņas brīdī 2019.gada 26.jūnijā nav bijusi AS "Gaso" plomba, uz to norādījis prasītājas pārstāvis un ko tiesas sēdē un rakstveida paskaidrojumā atzinusi arī atbildētāja.

Tiesa atzinusi, ka nav tiesiskas nozīmes apstāklim, ka skaitītāja maiņu veicis un aktu sastādījis Gāzes apgādes iekšējās sistēmas dienesta atslēdznieks autovadītājs /pers. H/, kura nav pilnvarota to darīt ar rakstveida pilnvarojumu.

Tiesa atzinusi, ka no pušu Līguma viennozīmīgi izriet, ka atbildētāja /pers. A/ ir atbildīga par plombas saglabāšanu un 24 stundu laikā viņai bija jāziņo atbildīgajiem dienestiem par plombas neesamību vai bojājumu, kā viņa to ir darījusi pēc tam, kad ir sastādīts akts 2019.gada 28.jūnijā.

Atbilstoši Civillikuma 3.pantam katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies. Neskartas paliek jau iegūtās tiesības.

Civillikuma 1402.pants noteic, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma. Atbilstoši Civillikuma 1511.pantam, līgums plašākā nozīmē ir ikkatra vairāku personu savstarpēja vienošanās par kādu tiesisku attiecību nodibināšanu, pārgrozīšanu vai izbeigšanu. Savukārt raksturojot šaurākā, šeit pieņemtā nozīmē, līgums ir vairāku personu savstarpējs ar vienošanos pamatots gribas izteikums, kura mērķis ir nodibināt saistību tiesību (Civillikuma 1401.pants).

Civillikuma 2107.pantā noteikts, ka ar piegādes līgumu viena puse (piegādātājs) uzņemas piegādāt otrai (pasūtītājam) noteiktu lietu par zināmu cenu.

Lietā nodibināts, un par to strīds nav pastāvējis, ka starp AS "Latvijas Gāze" un atbildētāju /pers. A/ 2013.gada 5.decembrī noslēgts līgums par dabasgāzes piegādi individuālo dzīvojamo ēku (būvju) īpašniekiem /numurs/ par dabasgāzes piegādi nekustamajā īpašumā/adrese A/ pagastā (lietas 14.lapa).

Līguma 1.punktā noteikts, ka prasītāja piegādā un pārdod dabasgāzi atbildētājai individuāli dzīvojamā ēkā, bet atbildētāja saņem gāzi, samaksā par to.

Tāpat lietā nav strīda par to, ka atbildētāja /pers. A/ ir minētā Gazificētā objekta īpašniece, ko apstiprina arī izdruka no zemesgrāmatas (lietas 37.,38. lapa).

Tiesa atzinusi, ka starp AS "Latvijas Gāze", vēlāk ar tās tiesību un pienākumu pārņēmēju AS "Gaso", un atbildētāju /pers. A/ bija nodibinātas no piegādes līguma izrietošas tiesiskās attiecības.

Prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai parādu par patērēto dabasgāzi 13974,62 EUR un pasta izdevumus par pretenzijas nosūtīšanu 1,41 EUR.

Civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra no pusēm cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu (*sk. Līcis A., Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga, Tiesu nama aģentūra, 2003, 62. lpp.*).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 10.panta pirmajai daļai puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā, kas nozīmē, ka pušu strīdīgās attiecības tiesa apspriež pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas tiesai, citiem vārdiem, puses ievāc visu materiālu, bet tiesa ir pilnīgi pasīva - tā tikai pārbauda un novērtē pušu iesniegto materiālu (*sk. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 19, 235. lpp.*).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Minētās normas gramatiskais formulējums ļauj secināt, ka prasības pierādīšanas nasta vispirms gulstas uz prasītāju.

Pierādījumus tiesa novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem (Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa).

Lietā nepastāv strīds par faktu, ka 2019.gada 28.jūnijā Gazificētajā objektā veikta gāzes skaitītāja nomaiņa un, ka pārbaudes laikā konstatēts, ka uz skaitītāja nav plombas (lietas 32.lapa).

Atbilstoši Civillikuma 3.pantam katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies. Neskartas paliek jau iegūtās tiesības.

Kārtību, kādā lietotājiem piegādā dabasgāzi un pārtrauc tās piegādi, tirgotāju, sistēmas operatoru un lietotāju tiesības un

pienākumus dabasgāzes piegādē un lietošanā, kā arī kārtību, kādā sistēmas operators nosaka faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu, kā arī kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, ja tiek konstatēts, ka lietotājs ir pārkāpis šos noteikumus vai dabasgāzes piegādes līgumu, un tā rezultātā lietotājam ir samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, regulēja Ministru kabineta Ministru kabineta 2017.gada 7.februāra noteikumi Nr.78 "Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi", kas joprojām ir spēkā.

Tiesa pievienojusies prasītājas argumentam, ka atbildētāja /pers. A/ ir atbildīga par gāzes skaitītāja lietošanu un saglabāšanu gan kā mājsaimniecības lietotāja, gan kā gazificētā objekta īpašniece. Noteikumu Nr.78 87. punktā noteikts - ja, pārbaudot lietotāja dabasgāzes sistēmu, sadales sistēmas operators konstatē, ka patvaļīgi ierīkots pieslēgums pirms komercuzskaites mēraparāta vai lietotājs dabasgāzi lieto bez komercuzskaites mēraparāta, vai komercuzskaites mēraparāts vai plomba ir bojāta un kādas minētās darbības dēļ ir samazināts dabasgāzes patēriņa rādījuma lielums vai radīta iespēja dabasgāzi lietot bez maksas, sistēmas operators par konstatēto faktu sastāda aktu divos eksemplāros. Vienu akta eksemplāru glabā sadales sistēmas operators, otrs tiek nodots lietotājam vai tā pārstāvim.

Lietā nav pierādījumu par to, ka atbildētāja būtu ziņojusi prasītājai par plombas neesamību līdz 2019.gada 28.jūnijam, kad tika konstatēta plombas neesamība.

Tiesas konstatējusi, ka atbildētāja saskaņā ar Līguma 2.1.5.punktu ir uzņēmusies pilnīgu atbildību par prasītājas uzstādītā gāzes skaitītāja un to plombu saglabāšanu un secinājusi, ka kopš skaitītāja uzstādīšanas tieši atbildētāja /pers. A/ ir tā persona, kurai bija pienākums nodrošināt uzstādītā gāzes skaitītāja un plombu saglabāšanu gan saskaņā ar Līgumu, gan saskaņā ar Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumiem Nr.78.

Atbilstoši Līguma 3.2.3.punktam prasītājai ir tiesības kontrolēt gāzes skaitītāja rādījumus, tā tehnisko stāvokli, nomainīt uzstādīto gāzes skaitītāju pret citu.

2019.gada 28.jūnija aktā fiksēts, ka Gazificētajā objektā veikta skaitītāja maiņa, noņemts skaitītājs BK G4M Nr./numurs/un pievienots skaitītājs BK G4M /numurs/ un konstatēts, ka skaitītājam nav bijusi plomba, veikta arī fotofiksācija (32.lietas lapa).

Izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, tiesa atzinusi, ka nav tiesiskas nozīmes tam, ka aktā veikti grozījumi daļā par drošības maisa numuru.

Tiesa ņemot vērā lietā nodibinātos apstākļus secinājusi, ka ir pierādīts fakts, ka gāzes skaitītājam BK G4 M /numurs/ piegādātāja plomba nav bijusi.

Līdz ar to tiesa nodibinājusi, ka atbildētāja /pers. A/ nav ievērojusi noslēgtā Līguma noteikumus un Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumus Nr.78 par prasītājas uzstādītā gāzes skaitītāja un to plombu saglabāšanu, kas paredz atbildības iestāšanos nevis par dabasgāzes skaitītāja bojāšanu, vai par tā sabojāšanu tādā veidā, ka tas neuzskaita vai daļēji uzskaita patērēto dabasgāzi, bet gan šo noteikumu vai līguma pārkāpumu, kura dēļ lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas.

Lai gan atbildētāja ir izteikusi šaubas par prasītājas un tās darbinieku godprātību, veicot darbības ar dabasgāzes skaitītāju, prasītājas ļaunprātīgu rīcību tiesa nav konstatējusi.

Atbildētāja savus apgalvojumus par to, ka ēkai ir ierīkota malkas apkures sistēma, nav pierādījusi.

Lai gan prasītāja nav pierādījusi, ka atbildētāja būtu bijusi tā persona, kura ir veikusi darbības ar dabasgāzes skaitītāju, tomēr tiesas ieskatā šādam apstāklim nav izšķirošas nozīmes lietā. Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumu Nr.78 87.punktā ir noteikts lietotāja atbildības pienākums, neatkarīgi no tā, kurš ir bojājis dabasgāzes patēriņa skaitītāju un neatkarīgi no tā, vai dabasgāze patiesi ir lietota bez uzskaites, bet pilnīgi pietiekami ir konstatēt, ka bojājums ir noticis, un neuzskaitītas dabasgāzes lietošana ir bijusi iespējama.

Šāda atziņa nostiprinājusies arī tiesu praksē jautājumā par gazificētā objekta īpašnieka atbildību par dabasgāzes apgādes sistēmu un tās darbību. Augstākās tiesas Civillietu departaments atteicies ierosināt kasācijas tiesvedību lietās, kurās apelācijas instances spriedums satur šādu atziņu (*sk. Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 29.novembra spriedums lietā Nr.C29705715, Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 13.janvāra spriedums lietā Nr.C33411313*).

Noteikumu Nr.78 89.punktā noteikts, ja sistēmas operators konstatē šo noteikumu vai līguma pārkāpumu, kura dēļ lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, lietotājs samaksā sistēmas operatoram par izlietoto dabasgāzi.

Tiesa par būtisku pierādījumu atzinusi prasītājas sagatavotu detalizētu patērētās dabasgāzes aprēķinu atbilstoši diferencētās dabasgāzes patēriņa normām, kas iekļautas prasības pieteikumā veiktajā aprēķinā un papildus paskaidrojumus (lietas 100. - 102.lapa).

2019.gada 26.augustā prasītāja nosūtījusi atbildētājai pretenziju par izlietotās dabasgāzes un kompensācijas samaksu saistībā ar dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas normatīvo aktu pārkāpšanu /numurs/ (lietas 34. - 36.lapa), aicinot atbildētāju līdz 2019.gada 9.septembrim samaksāt AS "Gaso" 13976,03 EUR par patērēto gāzi laikā no 2018.gada 29.jūnija līdz 2019.gada 28.jūnijam brīdinot, ka gadījumā, ja atbildētāja termiņā parādu nesamaksās, AS "Gaso" būs spiesta maksājumus piedzīt, ceļot tiesā prasību.

Atbildētāja pretenzijā norādīto summu prasītājai nav apmaksājusi.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzinusi, ka prasība par neuzskaitītās dabasgāzes parāda piedziņu 13976,03 EUR apmērā ir pamatota un apmierināma.

Tiesa piedzinusi no atbildētājas prasītājas labā izdevumus 1,41 EUR par pretenzijas nosūtīšanu.

Saskaņā ar Civillikuma 1765panta un Civilprocesa likuma 195.panta nosacījumiem tiesa noteikusi prasītājai tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētājas likumiskos 6% no piedzītā, bet nenomaksātā pamatparāda, ievērojot Civillikuma 1763.panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Par Vidzemes rajona tiesas 2020.gada 31.jūlija spriedumu /pers. A/ iesniegusi apelācijas sūdzību, kurā lūdz tiesu izskatīt lietu pēc būtības un atcelt Vidzemes rajona tiesas 2020.gada 31.jūlija spriedumu pamatojoties uz turpmāk minētajiem apstākļiem un iebildumiem.

Tiesa, taisot spriedumu, nepareizi novērtējusi lietas apstākļus un sniegtos pierādījumus, kā rezultātā taisījusi nepamatotu spriedumu.

Tiesa, apmierinot prasību, ir secinājusi, ka prasītāja lietā ir pierādījusi, ka noticis Ministru kabineta noteikumu pārkāpums, jo plombas neesamība uz gāzes skaitītāja ir radījusi iespēju lietot dabas gāzi bez uzskaites, kas dod prasītajai tiesības prasīt no atbildētājas samaksu par neuzskaitīto dabas gāzi atbilstīgi Ministru kabineta noteikumiem.

Tiesa, piemērojot Ministru kabineta noteikumu normas, tulkojusi tās formāli.

Ministru kabineta noteikumu Nr.78 87. punktā noteikts: "Ja, pārbaudot lietotāja dabasgāzes sistēmu, sadales sistēmas operators konstatē, ka patvaļīgi ierīkots pieslēgums pirms komercuzskaites mēraparāta vai lietotājs dabasgāzi lieto bez komercuzskaites mēraparāta, vai komercuzskaites mēraparāts vai plomba ir bojāta un kādas minētās darbības dēj ir samazināts dabasgāzes patēriņa rādījuma lielums vai radīta iespēja dabasgāzi lietot bez maksas, sistēmas operators par konstatēto faktu sastāda aktu divos eksemplāros", un līdz ar to prasītājas pienākums ir konstatēt cēloņsakarību starp kādu no trijiem tiesību normā norādītajiem apstākļiem: 1) patvaļīgi ierīkots pieslēgums pirms komercuzskaites mēraparāta, 2) lietotājs dabasgāzi lieto bez komercuzskaites mēraparāta, 3) komercuzskaites mēraparāts vai plomba ir bojāta un faktu, ka kādas minētās darbības dēļ ir samazināts dabasgāzes patēriņa radījuma lielums vai radīta iespēja dabasgāzi lietot bez maksas. Tiesību norma un konkrēti Ministru kabineta noteikumu Nr.78, 87.punkts nenosaka, ka mēraparāta vai plombas bojājums pats par sevi *apriori* paredz pieņēmumu, ka ir notikusi dabas gāzes patērēšana bez attiecīgas uzskaites un līdz ar to prasītājam radušās tiesības piedzīt no atbildētāja naudas summas, vadoties no hipotētiskiem aprēķiniem. Turklāt pirmās instances tiesa vispār nav vērtējusi atbildētāja iesniegtos pierādījumus kopumā ar viesiem lietā noskaidrotajiem apstākļiem: tā atbildētāja lietā iesniegusi Speciālista atzinumu, kur cita starp norādīts, ka ikvienam gāzes skaitītājam ir divas plombas un skaitītājam BK G4M, ja nav bojāta rūpnīcas meteroloģiskā plomba, tad nekādu nesankcionētu iejaukšanos skaitītajā darbība nevar konstatēt, jo nesabojājot rūpnīcas meteroloģisko plombu, nevar ietekmēt skaitītāja rādījumu. Lai arī, nopratināts kā liecinieks speciālists /pers. G/ noradīja, ka, ja nav gāzes plombas, ko uzstādījuši gāzes piegādātāji, tad, noņemot pašu skaitītāju, gāzi var lietot, tomēr prasītāji nav pierādījuši, ka gāzes skaitītājs ir ticis noņemts un gāze lietota prettiesiski. Gluži pretēji ar lietas materiāliem ir pierādīts un par to lieta nav strīda, ka atbildētāja gāzi izmanto tikai pavardam, bet apkures sistēma no gāzes ir atslēgta, ko pārbaudījuši arī prasītāja pārstāvji, līdz ar to atbildētājai nebija jāpierāda alternatīvas apkures ierīkošana.

Tiesa ir vērtējusi lietas apstākļus formāli, neiedziļinoties lietas būtībā, nevērtējot plombas pazušanas apstākļus, konkrēti, pazūdot plombai pārauts ir tikai viens vads, ka nomainot gāzes skaitītāju un atkārtoti to noplombējot, plomba pazuda pēc četrām dienām, kas jau liecina, ka plombu pazušana notiek nevis atbildētājas ļaunprātības rezultātā, bet gan kādu ārēju darbību rezultātā. Lietā tika iesniegti pierādījumi, ka mājā darbojas grauzēji, kas, iespējams, radīja esošo situāciju. Tiesa nekādu novērtējumu nav devusi faktam, ka pēc tam, kad atbildētāja otro reizi konstatēja, ka atkal ir bojāts viens no plombas vadiem, tieši atbildētāja bija tā, kur par notikušo paziņoja prasītājas darbiniekiem., un šis fakts norāda uz atbildētājas godprātīgo attieksmi pret prasītāju.

Ministru kabineta noteikumu Nr.78 87.punkts runā par ļaunprātīga bojājuma nodarīšanu, neapskatot ārējo faktoru iedarbību un manā uzskata tiesai vērtējot radušos situāciju un, vērtējot iesniegtos pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, bija jāvadās no Civillikuma Ievada daļas 5. Punkta, " kad lieta jāizšķir pēc tiesas ieskata vai atkarībā no svarīgiem iemesliem, tad tiesnesim jāspriež pēc taisnības apziņas un vispārīgiem tiesību principiem".

Pirmās instances tiesas spriedums ir pamatots ar Civillikuma 2021.pantu, kurš nosaka, savstarpēju prasījumu tiesību izcelšanās, tajā skaitā arī uz zaudējumu atlīdzību. Līdz ar ko secināms, ka piemās instances tiesa ir izspriedusi prasību par prasītājam nodarītajiem zaudējumiem, bet pirmās instances tiesa ne lietas iztiesāšanas laika, ne arī sava spriedumā nav konstatējusi un norādījusi ne uz vienu no četriem priekšnoteikumi, kuru jākonstatē, izlemjot jautājumu vai ir pamats zaudējumu piedziņai: personas prettiesiska rīcība, personas vaina, zaudējumu esamība, kā arī cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem, un līdz ar to nav noteikts civiltiesiskās atbildības pamats un secīgi arī apmērs. Pirmās instances tiesa ir bez jebkādiem pierādījumiem pieņēmusi prasītāja norādīto apgalvojumu, ka 2019.gada 28.jūnijā AS "Gaso"darbinieki ieradās Gazificētajā objekta un konstatēja, ka skaitītajam ir norauta plomba, kaut gan lietā ir pierādījumi, ka plombas neesamību izskaidro no atbildētājas neatkarīgi apstākļi: gan grauzēju postošā darbība, gan pats fakts, ka plomba varēja arī nokrist ārējo apstākļu iedarbības rezultātā laikā no tās uzlikšanas līdz laikam, kad tika konstatēts fakts, ka plombas nav. Šiem apstākļiem pirmās instances tiesa vispār nav devusi nekādu novērtējumu, bet aprobežojusies ar formālu Ministru kabineta noteikumu piemērošanu. Līguma 2.1.5.punkts uzliek atbildētajai pienākumu nodrošināt dabasgāzes piegādātāja uzstādītā skaitītāja un plombu saglabāšanu, bet jebkurš līgums ir divpusējs, un lietā nav konstatēts, ka atbildētāja nebūtu veikusi visus saprātīgos pasākumus, lai saglabātu plombas un skaitītājus, prasītāja nekad nav izteikusi aizrādījumus par to, ka skaitītājs netiek pienācīgi uzraudzīts vai glabāts. Prasītājas pienākums ir pierādīt noraušanas faktu.

No lietas materiāliem redzams, ka pret atbildētāju ir formāli pielietotas likuma un Līguma normas, neiedziļinoties faktiskajos lietas apstākļos, kaut gan tādos apmēros kā ir aprēķināts gāzes patēriņš konkrētajai mājsaimniecībai tas vispār nav iespējams.

AS "Gaso" rakstveida paskaidrojumā par /pers. A/ apelācijas sūdzību norādījusi, ka, iepazīstoties ar atbildētājas apelācijas sūdzību, prasītāja secina, ka apelācijas sūdzība faktiski pamatota ar diviem apstākļiem - prasītāja nav pierādījusi, ka skaitītājs ticis noņemts un plombu nav norāvusi atbildētāja, bet gan grauzēji.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā.

Civilprocesa likuma 92.pantā skaidrots, ka pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā. Savukārt Civilprocesa likuma 93.panta pirmā dala nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta pirmajai daļai tiesai pierādījumi jāvērtē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi, vērtējumam jābalstās uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Tiesību doktrīnā atzīts: " uzliekot tiesai pienākumu norādīt pamatus un motivēt spriedumu, šīs sistēma ierobežo tiesnešu patvaļu, piespiežot tiesu dziļi pārdomāt, vispusīgi apsvērt un analizēt pušu iesniegto pierādījumu materiālu, bez tam dod otrajai instancei iespēju apelācijas kārībā pārbaudīt pierādījumu novērtējuma un slēdziena pareizību. (..) tiesa nav tiesīga izvēlēties, kurus pierādījumus vērtēt un kurus atstāt bez vērtēšanas. Ja pierādījumi iesniegti un tiesa tos pieņēmusi, tad tiesai obligāti jāpārbauda visi pieteiktie pierādījumi (Civilprocesa likuma 183.panta pirmā daļa) un jādod tiem vērtējums." *(Civilprocesa likuma komentāri. I dala (l.-28. nodala). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof.K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. - Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 349., 350.lpp.).*

Prasītājas ieskatā pirmās instances tiesa ir vadījusies pēc minētajām likuma normām, kā arī tiesību doktrīnā paustajām atziņām, proti, ir vispusīgi un pilnībā izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, kā rezultātā nonākusi pie taisnīga un pamatota sprieduma, prasību apmierinot pilnīgi. Saskaņa ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

No atbildētājas apelācijas sūdzības izriet, ka netiek apstrīdēti pirmās instances tiesas konstatēti sekojoši fakti: 1) atbildētāja ir dabasgāzes lietotāja Gazificētajā objektā saskaņā ar noslēgto Līgumu; 2) saskaņā ar Līgumu un Noteikumiem Nr.78 atbildētājai bija pienākums saglabāt plombu; 3) plomba netika saglabāta.

Noteikumu Nr.78 87.punktā noteikts - ja pārbaudot lietotāja dabasgāzes sistēmu, sadales sistēmas operators konstatē, ka patvaļīgi ierīkots pieslēgums pirms komercuzskaites mēraparāta vai lietotājs dabasgāzi lieto bez komercuzskaites mēraparāta, vai komercuzskaites mēraparāts vai plomba ir bojāta un kādas minētās darbības dēļ ir samazināts dabasgāzes patēriņa rādījuma lielums vai radīta iespēja dabasgāzi lietot bez maksas, sistēmas operators par konstatēto faktu sastāda aktu divos eksemplāros. Vienu akta eksemplāru glabā sadales sistēmas operators, otrs tiek nodots lietotājam vai tā pārstāvim.

Noteikumu Nr.78 88.punktā noteikts, ka sistēmas operators šo noteikumu 87.punktā minētā pārkāpuma dēļ patērētās dabasgāzes daudzumu aprēķina saskaņā ar Noteikumu Nr.78 88.2.apakšpunktā noteikto, mājsaimniecības lietotājiem - ņemot vērā sistēmas operatora apspirinātajā norēķinu kārtībā noteiktās dabasgāzes diferencētās patēriņa normas sadzīves vajadzībām un apkurei dzīvojamās un saimniecības ēkās vai ņemot vērā lietotāja dabasgāzes iekārtu un aparātu maksimālo iespējamo slodzi, ja lietotājs gazificētajā objektā dabasgāzi izmanto mērķim, kas nav ietverts diferencētajās

Noteikumu Nr.78 89.punktā noteikts, ja izdarīts šo noteikumu 87.punktā minētais pārkāpums, sadales sistēmas operators veic pārrēķinu par izlietoto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumiem dubultā apmērā atbilstoši šo noteikumu 88.punktam, atskaitot ar komercuzskaites mēraparātu uzskaitīto dabasgāzes daudzumu periodā, kurā samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums, un dabasgāzes cenu nosakot pēdējās garantētās piegādes cenas apmērā pārkāpuma fakta konstatācijas mēnesī. Pamatojoties uz veikto izlietotās dabasgāzes pārrēķinu, sistēmas operators izraksta lietotājam rēķinu, kurā norāda izlietotās dabasgāzes pārrēķinu un samaksas termiņu. Lietotājam ir pienākums laikus un pilnā apmērā norēķināties ar sadales sistēmas operatoru.

No iepriekšminētajām Noteikumu Nr.78 normām izriet, ja gazificētā objektā tiek konstatēts tāds pārkāpums, kas radījis iespēju dabasgāzi patērēt bez maksas, tad lietotājam ir jāsamaksā par patērēto dabasgāzi atbilstoši Noteikumu Nr.78 noteiktajai kārtībai. Lietā nav strīda par to, ka plomba netika saglabāta, kā arī, sprieţot pēc argumentiem apelācijas sūdzībā, lietā nav strīda arī par to, ka pašas atbildētājas pieaicinātais liecinieks - speciālists /pers. G/ - patiešām liecināja, ka bez plombas pastāv iespēja noskrūvēt (atvienot) skaitītāju no gāzes pievada un lietot gāzi bez uzskaites.

No atbildētājas apelācijas sūdzības izriet, ka viņasprāt, lai iestātos atbildētājas atbildība, nepietiek ar plombas neesamības fakta konstatēšanu vien, bet jākonstatē arī citas darbības - ka skaitītājs ticis atskrūvēts no gāzes pievada.

Prasītājas ieskatā šāds atbildētājas arguments ir nepamatots un pretējs Noteikumu Nr.78 87.punkta jēgai un būtībai, jo, ja sekotu atbildētājas loģikai, tad faktiski plombām kā tādām nebūtu nozīmes Noteikumu Nr.78 izpratnē.

Kā skaidrots Noteikumu Nr.78 2.27.punktā, tad plomba ir ražotāja, sistēmas operatora vai akreditētas inspicēšanas institūcijas uzstādīts aizsardzības līdzeklis, lai nepieļautu un konstatētu iejaukšanos vai mēģinājumu iejaukties dabasgāzes apgādes sistēmā vai komercuzskaites mēraparātā, līdz ar ko secināms, ka tieši plomba ir tas aizsardzības līdzeklis, pēc kā nosaka iejaukšanos dabasgāzes apgādes sistēmā vai komercuzskaites mēraparātā, nevis pēc tā, vai pēc pirmās iejaukšanās (plombas noņemšanas) ir notikušas turpmākas darbības.

Lai arī atbildētāja apelācijas sūdzībā norādījusi, ka plombu it kā norāvuši grauzēji, lietā šādu pierādījumu nav. Lietas materiālos esošie dokumenti, kas apliecina, ka Gazificētajā objektā ir grauzēji, pirmām kārtām ir sastādīti pēc plombas neesamības konstatēšanas fakta; bez tam, tie arī nepierāda, ka tieši grauzēji būtu norāvuši (nograuzuši) plombu.

Bez tam lietā nav arī strīda, ka atbildētāja ir Gazificētā objekta īpašniece, līdz ar ko tieši viņas pienākumos ir uzturēt sev piederošo nekustamo īpašumu atbilstošā kārtībā, kā arī nest atbildību, ja ar šo īpašumu saistītie pienākumi netiek izpildīti. Minēto noteic Civillikuma 863. un 864.pants.

Pirmās instances tiesa ir konstatējusi un atbildētāja to nav apstrīdējusi savā apelācijas sūdzībā, ka viņa atbilstoši Līguma 2.1.5.punktam, 24 stundu laikā nav ziņojusi prasītājai par norautu plombu, līdz ar ko atbildētāja ir ne tikai vieglprātīgi izturējusies pret savā īpašumā uzstādīto dabasgāzes apgādes sistēmu, bet vieglprātīgi izturējusies pret savu īpašumu kopumā, pat ja teorētiski pieļauj iespēju, ka plombu būtu nograuzuši grauzēji.

Taču pretēji atbildētājas apelācijas sūdzībā norādītajam, ka lietā nav strīda un atbildētāja gāzi izmanto tikai pavardam un apkures sistēma no gāzes esot atslēgta, no 2019.gada 29.jūnija akta /numurs/ redzams, ka Gazificētajā objektā ir esošs gāzes aparāts - A06V-23 (apkures katls), GP-4 (gāzes plīts ar četriem riņķiem).

To, ka Gazificētajā objektā atrodas arī gāzes apkures katls, atbildētāja neapstrīd, taču norādījusi, ka apkures katls it kā esot atslēgts, taču, vai atbildētāja tik tiešām nav lietojusi arī gāzes apkures katlu un patiesībā patērētais dabasgāzes daudzums nav bijis lielāks, nav iespējams noteikt, jo nav saglabāta plomba, līdz ar ko prasītājas ieskatā pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā arī prasītājas paskaidrojumus un lietā esošos pierādījumus par dabasgāzes patēriņa kritumu Gazificētajā objektā, savukārt atbildētājas sniegtie paskaidrojumi neapstiprinās ar lietā esošo apelācijas sūdzību atzīt par nepamatotu un, izskatot lietu apelācijas kārtībā, prasītājas prasību analogi pirmās instances tiesai apmierināt pilnībā, kā arī piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai izdevumus par advokāta palīdzību, par ko pierādījumi tiks iesniegti tiesas sēdē.

2020.gada 19.oktobrī tiesā saņemti atbildētājas pilnvarotā pārstāvja /pers. R/ papildus paskaidrojumi apelācijas sūdzībai, kurā atbildētāja lūdz apturēt tiesvedību lietā turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

Satversmes tiesa ir taisījusi divus spriedumus 2020.gada 20.martā un 2020.gada 28.septembrī, kuros tiesa ir lēmusi, ka normas, kuras ietvertas Enerģētikas likuma 42.3 panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016.gada 7.martam) un Ministru kabineta 2008. gada noteikumi Nr.1048 "Dabas gāzes piegādes un lietošanas noteikumi" un Ministru kabineta 2016.gada 9.februāra noteikumi Nr.85 "Dabas gāzes piegādes un lietošanas noteikumi" neatbilst Satversmei un ir atceļami no to pieņemšanas brīža.

Satversmes tiesa secinājusi, ka normas, kas noteica izlietotās dabasgāzes daudzuma un enerģijas lietotāja maksātās kompensācijas un aprēķinu kārtību pārkāpumu gadījumā, neatbilst Satversmes 64. un 105.pantam.

Šajā gadījumā kompensācijas un izlietotās dabasgāzes aprēķins veikts pamatojoties uz Ministru kabineta 2017.gada 7.februāra noteikumiem Nr.78 "Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi", kuros ietvertā aprēķinu kārtība ir pilnīgi analoga, atceltajos Ministru kabineta noteikumos ietvertajai un atceltajai kārtībai, kas vērtējot atbildētājai piemēroto aprēķinu kārtību, pēc analoģijas arī neatbilst Satversmes 64. un 105.pantam.

Ņemot vērā, ka attiecībā uz atbildētāju arī ir piemērota tiesību norma, kura atbildētājas pilnvarotā pārstāvja ieskatā arī neatbilst Satversmei, tad ir apsverams jautājums par Ministru kabineta 2017.gada 7.februāra noteikumu Nr.78 "Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi" apstrīdēšanu Satversmes tiesā, līdz ar ko šajā gadījumā tiesvedība lietā būtu apturama, dodot iespēju, ja to

nedarīs pati tiesa, atbildētājai apstrīdēt viņai piemēroto tiesību normu Satversmes tiesā.

Prasītāja savā rakstveida paskaidrojumā jautājumā par tiesvedības apturēšanu uz atbildētājas norādītajiem pamatiem norāda, ka atbildētājas pilnvarotā pārstāvja viedoklis nav pamatots ar nevienu no Civilprocesa likuma 214.vai 215.panta noteikumiem, kad tiesai ir tiesības apturēt tiesvedību lietā.

Bez tam šāds atbildētājas pārstāvja viedoklis nav pamatojams ar Satversmes tiesas likumu, jo, kā paredz iepriekšminētā likuma 19.2.panta otrā daļa, tad konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt minētās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem (sūdzība augstākai institūcijai vai augstākai amatpersonai, sūdzība vai prasības pieteikums vispārējās jurisdikcijas tiesai u.c.) vai arī tādu nav.

Ņemot vērā to, ka tiesvedība civillietā Nr.C33531419 joprojām nav noslēgusies, proti, lietā nav spēkā stājies galējais tiesas nolēmums, secināms, ka atbildētāja nav izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, līdz ar ko tiesvedības apturēšanai, lai dotu atbildētājai iespēju vērsties Satversmes tiesā, nav pamata.

Tāpat prasītājas ieskatā nav pamata arī tiesai vērsties Satversmes tiesā ar lūgumu izvērtēt Ministru kabineta 2017.gada 7.februāra noteikumu Nr.78 "Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi" atbilstību augstāka juridiska spēka normām sekojošu iemeslu dēļ.

Lai arī atbildētājas pārstāvis norādījis, ka izlietotās dabasgāzes aprēķins Noteikumos Nr.78 esot analogs Noteikumos Nr.1048 un Noteikumos Nr.85, kurus Satversmes tiesa atzinusi par neatbilstošiem Satversmes 64. un 105.pantam.

Prasītāja šādai norādei nevar pievienoties.

Lai arī Noteikumos Nr.1048 un Noteikumos Nr.85, tāpat kā Noteikumos Nr.78, tāda pārkāpuma rezultātā, kurā tikusi radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez uzskaites, patērētās dabasgāzes daudzumu mājsaimniecības lietotājiem paredzēts aprēķināt pēc dabasgāzes diferencētajām patēriņa normām.

Noteikumos Nr.78, atšķirībā no iepriekšējiem noteikumiem, periods, par kuru tiek veikts aprēķins ir saīsināts no diviem gadiem uz vienu gadu. Un lai arī Noteikumos Nr.78 patērētās dabasgāzes daudzums pēc dabasgāzes diferencētajām patēriņa normām tiek reizināts ar divi, kā to paredz formula Noteikumu Nr.78 89.punktā, Noteikumi Nr.78 neparedz kompensācijas aprēķināšanu, kā to paredzēja gan Noteikumi Nr.1048, gan Noteikumi Nr.85.

Līdz ar ko prasītājas ieskatā aprēķināšanas kārtība Noteikumos Nr.78 nav analoga Noteikumiem Nr.1048 vai Noteikumiem Nr.85.

Pie tam prasītājas ieskatā vērā ņemams arī apstāklis, ka Satversmes tiesa atzinusi Noteikumos Nr.1048 ietvertos punktus, kas paredzēja patērētās dabasgāzes daudzuma aprēķināšu veikt pēc dabasgāzes diferencētajām patēriņa normām par neatbilstošiem Satversmes 64. un 105.pantam nevis tāpēc, ka šīs diferencētās dabasgāzes patēriņa normas būtu neatbilstošas vai nepareizas pēc būtības, bet gan tāpēc, ka Ministru kabinetam neesot bijis likumā noteikts pilnvarojums pārdeleģēt šo normu noteikšanu sistēmas operatoram. Faktiski uz identiska pamata Satversmes tiesa atzinusi par neatbilstošām Noteikumos Nr.85 ietvertās normas par aprēķināšanas kārtību pēc dabasgāzes diferencētajām patēriņa normām, taču atzinusi Noteikumos Nr.85 ietverto patērētās dabasgāzes daudzuma aprēķināšanu, pamatojoties uz faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu līdzīgos apstākļos līdzīgā laikposmā, par atbilstošu Satversmes 64. un 105.pantam.

Tāpat prasītāja norāda, ka Noteikumi Nr.78, ar kuriem ir pamatota prasība šajā lietā, neparedz pārkāpuma gadījumā aprēķinu veikt pēc faktiski patērētās dabasgāzes daudzuma līdzīgos apstākļos līdzīgā laika posmā, bet nosaka, ka mājsaimniecības lietotājiem aprēķins tiek veikts, ņemot vērā sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktās dabasgāzes diferencētās patēriņa normas sadzīves vajadzībām un apkurei dzīvojamās un saimniecības ēkās vai ņemot vērā lietotāja dabasgāzes iekārtu un aparātu maksimālo iespējamo slodzi, ja lietotājs gazificētajā objektā dabasgāzi izmanto mērķim, kas nav ietverts diferencētajās patēriņa normās sadzīves vajadzībām un apkurei dzīvojamās un saimniecības ēkās.

Diferencēto patēriņa normu noteikšanas pamatmērķis ir nodrošināt to, ka dabasgāzes lietotāju maksājumi par dabasgāzi ilgtermiņā iespējami tuvu atbilst faktiski izlietotajam dabasgāzes daudzumam arī tajos gadījumos, kad energoapgādes komersantam ilgstoši nav iespēju iegūt informāciju par konkrētajā objektā faktiski izlietotās dabasgāzes daudzumu un pārtraukt dabasgāzes piegādi šādam objektam.

2020.gada 5.jūnijā pieņemts un 2020.gada 10.jūnijā spēkā stājās "Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likums". Likuma 10.pants noteic, ka civillietu tiesa var izskatīt rakstveida procesā, ja ir iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu un tiesa nav atzinusi par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē.

Tiesas kolēģija uzskata, ka minēto civillietu ir iespējams izskatīt rakstveida procesā. Par civillietas iztiesāšanu rakstveidā tiesa laikus informējusi lietas dalībniekus, nosakot termiņu papildu paskaidrojumu vai citu procesuālo lūgumu iesniegšanai (lietas 147., 148.lapa).

Motīvu daļa

Tiesas kolēģija, izvērtējot rakstveida procesā atbildētājas /pers. A/ apelācijas sūdzībā minētos apstākļus, pārbaudot lietas materiālus kopumā, atzīst, ka AS "Gaso" prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu, apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar atbildētājas apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā un nepārbauda faktus, kas konstatēti pirmās instances tiesā, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu, ja apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šajā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Tiesas kolēģija, izskatot lietu rakstveida procesā, atzīst, ka pārsūdzētajā Vidzemes rajona tiesas 2020.gada 31.jūlija spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnība pietiekams, tādēļ pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai un Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā nenorādīs.

Tiesas kolēģija atzīst atbildētājas /pers. A/ apelācijas sūdzībā minētos apstākļus un argumentus par nepamatotiem, un tiesas kolēģijai nav pamata taisīt lietā atšķirīgu spriedumu turpmāk minēto apstākļu dēļ.

Dabasgāzes lietotāja un gazificētā objekta īpašnieka tiesības un pienākumus dabasgāzes piegādē un lietošanā nosaka Ministru

kabineta 2017.gada 7.februāra noteikumi Nr.78 "Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi" kas izdoti saskaņā ar Enerģētikas likuma 107.panta trešo, piekto un septīto daļu un 109.panta ceturto daļu.

Tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas viedoklim, ka tieši atbildētāja ir atbildīga par skaitītāja lietošanu un plombu saglabāšanu gan kā mājsaimniecības lietotāja, gan kā Gazificētā objekta īpašniece, jo atbildētājas atbildība par plombas nesaglabāšanu izriet gan no Līguma, gan arī no Ministru kabineta 2017.gada 7.februāra noteikumiem Nr.78 "Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi".

Iepazīstoties ar atbildētājas apelācijas sūdzību, tiesas kolēģija secina, ka atbildētāja pamato savu apelācijas sūdzību faktiski uz diviem apstākļiem - prasītāja nav pierādījusi, ka skaitītājs ticis noņemts un plombu atbildētāja nav norāvusi, bet to ir izdarījuši grauzēji.

Noteikumu Nr.78 87.punktā noteikts - ja pārbaudot lietotāja dabasgāzes sistēmu, sadales sistēmas operators konstatē, ka patvaļīgi ierīkots pieslēgums pirms komercuzskaites mēraparāta vai lietotājs dabasgāzi lieto bez komercuzskaites mēraparāta, vai komercuzskaites mēraparāts vai plomba ir bojāta un kādas minētās darbības dēļ ir samazināts dabasgāzes patēriņa rādījuma lielums vai radīta iespēja dabasgāzi lietot bez maksas, sistēmas operators par konstatēto faktu sastāda aktu divos eksemplāros. Vienu akta eksemplāru glabā sadales sistēmas operators, otrs tiek nodots lietotājam vai tā pārstāvim.

Noteikumu Nr.78 88.punktā noteikts, ka sistēmas operators šo noteikumu 87.punktā minētā pārkāpuma dēļ patērētās dabasgāzes daudzumu aprēķina saskaņā ar Noteikumu Nr.78 88.2.apakšpunktā noteikto, mājsaimniecības lietotājiem - ņemot vērā sistēmas operatora apspirinātajā norēķinu kārtībā noteiktās dabasgāzes diferencētās patēriņa normas sadzīves vajadzībām un apkurei dzīvojamās un saimniecības ēkās vai ņemot vērā lietotāja dabasgāzes iekārtu un aparātu maksimālo iespējamo slodzi, ja lietotājs gazificētajā objektā dabasgāzi izmanto mērķim, kas nav ietverts diferencētajās

Noteikumu Nr.78 89.punktā noteikts, ja izdarīts šo noteikumu 87.punktā minētais pārkāpums, sadales sistēmas operators veic pārrēķinu par izlietoto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumiem dubultā apmērā atbilstoši šo noteikumu 88.punktam, atskaitot ar komercuzskaites mēraparātu uzskaitīto dabasgāzes daudzumu periodā, kurā samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums, un dabasgāzes cenu nosakot pēdējās garantētās piegādes cenas apmērā pārkāpuma fakta konstatācijas mēnesī. Pamatojoties uz veikto izlietotās dabasgāzes pārrēķinu, sistēmas operators izraksta lietotājam rēķinu, kurā norāda izlietotās dabasgāzes pārrēķinu un samaksas termiņu. Lietotājam ir pienākums laikus un pilnā apmērā norēķināties ar sadales sistēmas operatoru.

No iepriekšminētajām Noteikumu Nr.78 normām izriet, ja Gazificētajā objektā tiek konstatēts tāds pārkāpums, kas radījis iespēju dabasgāzi patērēt bez maksas, tad lietotājam ir jāsamaksā par patērēto dabasgāzi atbilstoši Noteikumu Nr.78 noteiktajai kārtībai.

Lietā nav strīds, ka ir konstatēts sistēmas operatora plombas neesamības fakts.

No Noteikumu Nr.78 2.27.punkta skaidrojuma var secināt, ka plomba ir ražotāja, sistēmas operatora vai akreditētas inspicēšanas institūcijas uzstādīts aizsardzības līdzeklis, lai nepieļautu un konstatētu iejaukšanos vai mēģinājumu iejaukties dabasgāzes apgādes sistēmā vai komercuzskaites mēraparātā, līdz ar ko ir secināms, ka tieši plomba ir tas aizsardzības līdzeklis, pēc kā nosaka iejaukšanos dabasgāzes apgādes sistēmā vai komercuzskaites mēraparātā, nevis pēc tā, vai pēc pirmās iejaukšanās (plombas noņemšanas) ir notikušas turpmākas darbības.

Tiesas kolēģija piekrīt prasītājas argumentiem, ka, lai arī atbildētāja apelācijas sūdzībā norādījusi, ka plombu it kā norāvuši grauzēji, lietā šādu pierādījumu nav. Lietas materiālos esošie dokumenti, kas apliecina, ka Gazificētajā objektā ir grauzēji, pirmām kārtām ir sastādīti pēc plombas neesamības konstatēšanas fakta; bez tam, tie arī nepierāda, ka tieši grauzēji būtu norāvuši (nograuzuši) plombu.

Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pamatoti ir konstatējusi un atbildētāja to nav apstrīdējusi savā apelācijas sūdzībā, ka atbildētāja, atbilstoši Līguma 2.1.5.punktam, nav 24 stundu laikā ziņojusi prasītājai par norautu plombu, līdz ar ko atbildētāja ir vieglprātīgi izturējusies pret savā īpašumā uzstādīto dabasgāzes apgādes sistēmu un savu īpašumu kopumā, pat ja teorētiski pieļauj iespēju, ka plombu ir norāvuši grauzēji.

Pretēji atbildētājas apelācijas sūdzībā norādītajam, ka lietā neesot strīda un atbildētāja gāzi izmantojot tikai pavardam un apkures sistēma no gāzes esot atslēgta, no 2019.gada 29.jūnija akta /numurs/ redzams, ka Gazificētajā objektā ir esošs gāzes aparāts - A06V-23 (apkures katls) un GP-4 (gāzes plīts ar četriem riņķiem).

To, ka Gazificētajā objektā atrodas arī gāzes apkures katls, atbildētāja neapstrīd, taču norādījusi, ka apkures katls it kā esot atslēgts, taču, vai atbildētāja tik tiešām nav lietojusi arī gāzes apkures katlu un patiesībā patērētais dabasgāzes daudzums nav bijis lielāks, nav iespējams noteikt, ja nav saglabāta plomba, līdz ar ko pirmās instances tiesa pamatoti ir ņēmusi vērā arī prasītājas paskaidrojumus un lietā esošos pierādījumus par dabasgāzes patēriņa kritumu Gazificētajā objektā.

Lietas materiālos esošajam 2029.gada 13.novembra speciālista /pers. G/ atzinumam nav nozīmes lietas izspriešanā (lietas 73.lapa), jo šajā gadījumā nav strīds par rūpnīcas metroloģiskās plombas bojāšanu, bet gan par sistēmas operatora norautu plombu, par ko Noteikumi Nr.78 paredz atbildību par iespējas radīšanu patērēt dabasgāzi bez uzskaites. Tiesas kolēģija piekrīt prasītājas viedoklim, ka šāds regulējums ir likumsakarīgs un atbilstošs dabasgāzes piegādes lietošanas noteikumu mērķim un jēgai, jo, ja dabasgāzes lietotājiem neiestātos atbildība par plombas bojāšanu vai nesaglabāšanu, tad zustu plombas kā aizsardzības līdzekļa jēga.

Tiesas kolēģijas ieskatā nav pamata tiesvedības apturēšanai uz atbildētājas pilnvarotā pārstāvja norādītajiem pamatiem.

Tiesas kolēģija norāda, ka pamattiesību ievērošana un aizsardzība ir viens no demokrātiskas un tiesiskas valsts stūrakmeņiem. Tiesiskā valstī tieši tiesas ir atzīstamas par efektīvāko mehānismu, kas, izvērtējot katru gadījumu individuāli, var konstatēt, vai ir ievērots saprātīgs līdzsvars starp konkrētās personas tiesībām un sabiedrības interesēm *(sk. Satversmes tiesas 2011.gada 13. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2011-15-01 7.punktu).*

No Satversmes tiesas likuma 19.[1]panta izriet likumdevēja noteikta prezumpcija, ka gadījumos, kad attiecīgajā civillietā piemērojamā tiesību norma aizskar Satversmē noteiktās pamattiesības, tiesa, apturot tiesvedību, vērsīsies Satversmes tiesā.

Tādējādi tiek nodrošināta procesuālā ekonomija, jo strīds tiek atrisināts tajā tiesu instancē, kura ir tiesīga izlemt lietu pēc būtības.

Līdz ar to tiesai vienmēr pēc savas iniciatīvas ir jāveic piemērojamo tiesību normu konstitucionalitātes pārbaude, kā arī jāsniedz savi apsvērumi par pušu argumentiem par pamattiesību ierobežojuma samērīgumu. Arī uz tiesas pieteikumu Satversmes tiesai attiecas subsidiaritātes princips, proti, pamattiesību ierobežojuma samērīguma izvērtējums un piemērojamo tiesību normu konstitucionalitātes pārbaude jāveic, izskatot lietu pēc būtības pirmās instances un apelācijas instances tiesā" (sk. *Rodiņa A., Spole A. Satversmes 85.panta komentārs. Grām: LR Satversmes komentāri. VI nodaļa. Tiesa. VII nodaļa Valsts kontrole. Autoru kolektīvs*

prof. R.Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2013, 119.-152.lpp.).

Šajā gadījumā tiesas kolēģija nekonstatē, ka piemērojamā tiesību norma neatbilst Satversmei, līdz ar to tiesai nav pamata vērsties Satversmes tiesā ar lūgumu izvērtēt Ministru kabineta 2017.gada 7.februāra noteikumu Nr.78 "Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi" atbilstību augstāka juridiska spēka normām.

Tiesas kolēģija nesaskata pārsūdzētajā pirmās instances tiesas spriedumā Civilprocesa likuma 97.panta un 193.panta piektās daļas pārkāpumus un lietas apstākļus tiesa ir noskaidrojusi vispusīgi un objektīvi.

Pie šādiem apstākļiem tiesas kolēģija atzīst AS "Gaso" prasību par pamatotu un apmierināmu pilnīgi. Tāpat no atbildētājas piedzenami par labu AS "Gaso" izdevumi par pretenzijas nosūtīšanas 1,41 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

AS "Gaso" samaksājusi valsts nodevu par prasības pieteikumu 739,58 EUR, valsts nodevu par prasības nodrošināšanu 70 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,30 EUR (maksājumu apliecinoši dokumenti lietas 12., 13., 55.lapa).

Tā kā prasība apmierināta pilnīgi, iepriekš norādītie tiesas izdevumi AS "Gaso" labā piedzenami no atbildētājas /pers. A/.

Saskaņā ar Civillikuma 1765.panta pirmo daļu un Civilprocesa likuma 195.pantu prasītājai nosakāmas tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no pamatparāda summas 13974 EUR līdz sprieduma izpildei.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 189.-192., 432., 434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

pilnīgi apmierināt AS "Gaso" prasību.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu AS "Gaso", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, parādu 13974,62 EUR, izdevumus par pretenzijas nosūtīšanu 1,41 EUR un tiesas izdevumus 812,88 EUR, kopā 14788,91EUR, samaksu veicot AS "Gaso" kontā /numurs/ AS "Citadele banka".

Noteikt AS "Gaso" tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no pamatparāda summas 13974,62 EUR līdz sprieduma izpildei.

Noteikt /pers.A/termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas - 2020.gada 24.novembra - kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Senātā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā minētajos gadījumos, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā.

Tiesnesis referents D.Lazdiņš

Tiesnese Z.Cera

Tiesnesis A.Bukavs